

Հայկական գիտահետազոտական հանգույց Armenian Research & Academic Repository

Սույն աշխատանքն արտոնագրված է «Ստեղծագործական համայնքներ
ոչ առևտրային իրավասություն 3.0» արտոնագրով

This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonComercial
3.0 Unported (CC BY-NC 3.0) license.

Դու կարող ես.

պատճենել և տարածել նյութը ցանկացած ձևաչափով կամ կրիչով
ձևափոխել կամ օգտագործել առկա նյութը ստեղծելու համար նորը

You are free to:

Share — copy and redistribute the material in any medium or format

Adapt — remix, transform, and build upon the material

ԿԱՆՈՆԱԳԻՐ
ՈՐՔԱՍԻՐԱՑ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ՀԱՅՈՑ

Տ ԳՈՀԵՔ

Հաստատեալ ի 1 Մայիս 1899 եւ
Վահրացեալ յ'Ազգ . Առաջնորդականէ
1901 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 1

Société Arménienne « VORPASSIRATZ »
Protectrice des Orphelins au Caire

Fondée le 1 Mai 1899
Autorisée par le Patriarcat Arménien
Du Caire (Egypte)

ԴԱՀԻՐԻ
ՏՊԱԳՐ . ԱՐՃԱԼՈՅԱԽ

1901

2794

44

364

2794

ԿԱՆԱՐԱԳԻՐ

ՈՐՓԱՄԻՐԱՑ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ՀԱՅՈՑ

Ք ԳՈՀԻՐԵ

Հաստակեալ ի 1 Մայիս 1899 և
Պատրացեալ յԱզգ . Առաջնորդաւուն
1901 ՅՈՒՆԱԽՈՐ 1

Société Arménienne « VORPASSIRATZ »
Protectrice des Orphelins au Caire

Fondée le 1 Mai 1899

Autorisée par le Patriarcat Arménien
Du Caire (Egypte)

ԳԱՀԻՐԵ
ՏՊԱԳՐ . ԱՐՃԱԼՈՅՈՒ
1901

Կեսիքերիս ծով աղելոծ ,
Աւ արերիս խորունկ խոց ,
Մելիք , հայ որբեր ակապաշսպան ,
Կարս ելիք ձեր օգնութեան ,
Հայեր սարապիսի ,
Ցիցիքի մեզ , մի՛ մոռնամ :

Բնկերութիւնս կը ձեռնարկէ հիմնելու « Կեդրուննեան Արքայութեան ՈրբաննոՅ » անուան տակ Որբանոց մը ի Գահիրէ , որ է իւր Մայր նպատակը , ուր պիտի խնամուին անխտիր Տաճկաստանի Գաւառներէն Հայ որբեր :

Յօդ . 3 . — Եթէ Ա . շրջանի լրման գոյացած պահեստի գումարն չ'ըերէ 10 որբելու տարեկան ծախքերուն բաւող հասոյթն , Բնկերութիւնս կը վերսկսի իր Բրդ . շրջանը շարունակել , համաձայն Յօդուած մէկի տրամադրութեանց և այսպէս յաջորդաբար :

ԳՈՐԾԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

Յօդ . 4 . — Բնկերութիւնս իւր նպատակի գործադրութեան կ'սկսի , երբ յիսուն Եգիպտ . լիրայ պահեստի գումար մը ապահովէ , և իր որդեգրած 10 երկսեռ սաներուն միամեայ ծախքերուն բաւող հասոյթ մը սանենայ :

ԿԵԴՐՈՆ , ԿԱԶՄՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

Յօդ . 5 . — Բնկերութեանս կեդրոնն է Գահիրէ , որուն կը պատկանին նոյն նպատակաւքազքիս շրջակայքը կազմուած ու կազմուելիք բոլոր մասնածիւղերը :

Յօդ . 6 . — Բնկերութիւնս կազմուած է իւր

նպատակն ու պայմաններն ընդունով և դորձագրող երկսեռ ազգայիններէ , սրսնց օրինաւոր գումարումը կը կոչուի Բնդէ . Ժողով , ուր Բնկերուհիք ձայն չեն ունենար , այլ միտյն կը նկատուին նույիրատուներ :

Յօդ . 7 . — Բնդէ . Ժողովն ունի Մայր Դիւան մը և Գործադիր Ժողով մը . Առաջինն համարառու է յանուն բոլոր անդամոց , Երկրորդն՝ համարառու է Առաջնոյն և իր Առենանապեան՝ պաշտօնական ներկայացուցիչ Բնկերութեան :

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԺՈՂՈՎ

Յօդ . 8 . — Բնդէ . Ժողովն կը բաղկանայ ամեն այն ազգայիններէն , որք ամոէ ամիս մէկ կամ մէկէ աւելի բաժին վճարելով կ'անդամուցին Բնկերութեանո :

Յօդ . 9 . — Բնդէ . Ժողովոյ իրաւունքն ու պարտականութիւնն են .

Ա . Գաղանի քուէարկութեամբ ընտրել Մայր Դիւանն ու Գործ . Ժողովն :

Բ . Տարին մէկ անդամ օրինաւոր նիստ գումարելով Մայրս ամսոյ մէջ , նախորդ Վարչութենէն հաշիւ առնել և յաջորդ Վարչութիւնն ընտրել , ի պահանջել հարկին կրնայ նաև դումարուիլ արտակարգ :

Յօդ . 10 . — Բնդհ . Ժողովոյ նիստերն օրինաւոր կը նկատուին , երբ ի Գաճիրէ ներկայ անդամնց մեծամասնութիւնն կայ և Վաշչութիւնն կազմով անդամներէն վեցն ներկայ են . սակայն եթէ Ա . և Բ . հաւաքումնելով այս մեծամասնութիւններն չ'ոյանան , Մայր Դիւանա պարտական է Գործ . Ժողովէն պատրաստուած հաշուեկշխն և տեղեկագիրն ներկայել տեղւոյս Աղդ . Վարչութեան , յատուկ պաշտօնագրով , ի քննութիւն և ի վաւերացումն :

ՄԱՅՐ ԴԻՒԱՆ

Յօդ . 11 . — Բնդհանուր Ժողովոյ Մայր Դիւանն կը բազկանայ 4 անդամներէ . մէկ Առենապետ , մէկ Փոխ-Առենապետ , մէկ Առենագիր և մէկ Փոխ-Առենագիրէ :

Յօդ . 12 . — Մայր Դիւանի պաշտօնն է .

Ա . Սովորական և արտակարդ նիստերու հրաւիրել Բնդհ . Ժողովի , ուր կը հրաւիրուի նաև Աղդ . Վարչութենէն մի ներկայացուցիչ :

Բ . Հոկել սոյն կանոնագրի յօդուածոց ճշդիւ գործադրութեանը և Բնդհ . Ժողովոյ նիստերուն կարգապահութեանը :

Գ . Անյապաղ ի նիստ հրաւիրել նորընտիր Գործ . Ժողովի , և յանձնել նորա Բնկերութեան

տումաշները , հաղորդելով Բնդհ . Ժողովոյ մէջ առենագրուած սրոշումները , նաև հրահանդտալ ասոնց գործադրութեանը :

Դ . Ամէն քառամսէի լրման Գործ . Ժողովէն երկերկու օրինակի վրայ հաշուեկշխու պահանջել և յետ քննութեան վաւերացնելով հրատարակել տեղական Հայալերթի մը միջոցաւ :

Ե . Մայր Դիւանն պարտաւոր է Աղդ . Առաջնորդարանի տեղեկագրել իր և Գործ . Ժողովով անդամնց մասնակի կամ ամբողջական փոփոխութիւններն :

Զ . Ամեն տարեշրջանի լրման միամեայ տեղեկագիրն ու հաշուեկշխն ներկայել Բնդհ . Ժողովոյ : Մայր Դիւանն Գործ . Ժողովէն մատուցեալ երկու քառամսեայ հաշուեկշխները , ինչպէս նաև տարեկան տեղեկագիրն ու հաշուեկշխան ստանալէն մինչեւ 21 օր , պարտի մատուցանել Պատ . Քաղաքական Ժողովոյ ի քննութիւն և ի վաւերացումն . հակառակ պարագային Պատ . Քաղ . Ժողովի գրաւորապէս կ'աղդարարէ Բնկերութեանս Մայր Դիւանին , որ եթէ մինչեւ 21 օր չ'մատուցանէ տեղեկագիրն ու հաշուեկշխներն , 21 օրուան պայմանաժամով երկրորդ աղդարարութիւն մը ևս կ'ուղղէ , եթէ այս աղդարարութիւնն ալ անհետեանք

Թայ , Պատ . Քաղ . Ժողովն իրաւունք ունի
փութով քննելու թէ ով է պատասխան ուստան .
Մայր Դիւանին թէ Գործ . Ժողովն . այսուհետեւ
քննութեան արդիւնքին համաձայն՝ անմիջապէս
պաշտօնէ կը գագրեցնէ պատասխանատուները ,
ծանուցանելով իրողութիւնն պաշտօնի վրայ
գտնուողներուն՝ որ անյապաղ կը ձեռնարկեն
կազմելու Ընտրողական Մասնախումբ մը բաղ-
կացած երեք անդամներէ , մին Առաջնորդա-
րանէն , երկրորդը պաշտօնի վրայ գտնուող ան-
դամ մը և երրորդն Ընկերութեանս վատահելի
մէկ անհատն . այս Մասնախումբին առժամանա-
կեայ պաշտօնն է Ընդհ . Ժողովոյ գաղտնի
քուեարկութեամբ պակսածներու յաջորդներն
ընտրել և արդիւնքն տեղեկադրել Ազգ . Պատ-
մարշութեան , այսպէս վարուիլ նաև երբ պա-
տասխանատուութիւնն ամբողջ մարմնոյ մը վրայ
կը ձանրանայ :

ԳՈՐԾԱԴԻՐ ԺՈՂՈՎ

Յօդ . 13 . — Գործ . Ժողովն կը բաղկանայ
Ընդհ . Ժողովոյ գաղտնի քուեարկութեամբ ընտ-
րած եօթն անդամներէն , որք իրենք իրենց
մէջ կը կատարեն պաշտօնաբաշխութիւնն , կար-
ելով մէկ Սահնապետ , մէկ Սահնագպիր ,

մէկ Փոխ-Ատենագովիր , մէկ Համարակալ , մէկ
Գանձապետ և երկու Խորհրդական : Գործ .
Ժողովոյ Դիւանը կը հազորդէ պաշտօնաբաշխու-
թեան արդիւնքը Մայր Դիւանին :

Յօդ . 14 . — Գործ . Ժողովոյ պարտաւո-
րութիւնն է Ընկերութեանս ելեմտական բոլոր
գործերն կատարել . բարւոք մատակաբարելով
նորա հասոյթն ու ծախքերն , հսկելով միան-
գամայն որ Ընկերութեան հասոյթներն իւր հիմ-
նական նպատակին գործածուին . առ այս Գործ .
Ժողովոյ բոլոր անդամներն համերաշխաբար պա-
տասխանատու են հանդէպ Ընկերութեան Ընդհ .
Ժողովոյ :

Յօդ . 15 . — Գործ . Ժողովն պարտի Մայր
Դիւանին մատուցանել իր գործառնութեանց
քառամսեայ հաշուեկշիռ , ինչպէս նաև տաւե-
կան հաշուեկշիռն ու տեղեկադրիմ երկերկու օ-
րինակի վրայ , այս վերջնայն մէջ ցոյց կուտայ
յաջորդ տարուան համար Ընկերութեան յա-
ռաջդիմութեանը օգտակար տեսած միջոցներն :

Յօդ . 16 . — Գործ . Ժողովն արտօնեալ է
իր մէջէն պակսած անդամներուն աեղ յաջորդ-
կարգել Ընդհ . Ժողովոյ մէջ համեմատական
քուէ շահող անդամներէն յարմարագոյնը , և
պարտի պաշտօնապէս ծանուցանել սոյն ընտ-

բութիւնը Մայր Դիւանին ի վաւերացումն (սոյն յօդուածի տրամադրութիւնները գործադրելի չ'են 12 րդ . Յօդուածի 2 րդ . եւ 6 րդ . պարբերութեանց նախատեսած պարագային մէջ :)

Յօդ . 17 . — Գործ . Ժողովն ամիսն երկու անդամ օրինաւոր նիստ կ'ունենայ՝ ամսուն կէս և լրման շրջանին մէջ . սակայն ի պահանջել հարկին կրնայ նաև դումարիլ արտաքոյ կարդի :

ՀԱՅՈՒԱԾ Բ .

— ։ ։ ։ —

ՀԱՍՈՅԹՔ ԵՒ ԳՈՐԾԱՌՆՈՒԹԻՒՆՔ

Յօդ . 18 . — Որբասիրաց Ընկերութեան հասոյթից աղքիւըներն են .

1 . Ընկերաց ամսավճարներէն գոյացած դումարն .

2 . Նպաստներ ու նուերներ .

3 . Թատերական ներկայացումներ .

4 . Վիճակահանութիւն և հանդանակութիւն .

Այս վերջնոց երկուքն պիտի գործադրուին Ազգ . Առաջնորդարանի կանխատու հաւանութեամբ և Ընկերութեան Պարծ . Ժողովոյ պատասխանատութեան տակ համահաճ հաւ-

ւանութեամբ Ընդհանուր Ժողովոյ Մայր Դիւանի :

Յօդ . 19 . — Ընկերութեանս անդամակցող անձինք պարտին վճարել ամսական 5 դահ . ողջ եղիպտական , ամեն մէկ բաժնի համար . իսկ ընկերուհիք՝ 2 դահեկան եղիպտական ողջ . ի փոխարէն ստանալով վաւերացեալ ընկալագրել Ընկերութեանս Գանձապետէն :

Յօդ . 20 . — Ընկերութեանս անդամակցող անձինք պարտին ամեն ամս կանոնաւորագէս վճարել իրենց բաժնեգներն , յապահովութիւն իւրաքանչիւր ընկերէ վճաւած դումարի , ամեն վեց ամսէի լրման վճարման քահակն պաշտօնապէս կը հաստաշակուի թերթով մը :

Յօդ . 21 . — Ընկերութիւնս կ'ունենայ եօշթը պաշտօնական տեսլեր , ուոցմէ մին կը վերաբերի Ընդհ . Ժողովոյ և Մայր Դիւանի Առենագրութեանց 2 Ընդօրինակութեան տեսլոր Մոյ . Դիւանի և Գործ . Ժողովոյ 1 Առենագրութեան տեսլոր Գործ . Ժողովոյ ։ 1 Օրհաշոյ ։ 1 Մայր Հաշոյ և 1 Օժանդակ տեսլոր բաժանորդագրութեանց համար . օրհաշոյ և Մայր Հաշոյ տեսլորները պէտք է վաւերացած ըլլան Դիւանի և Գործ . Ժողովոյ Առենագրութեանց ստորագրութեամբ և Որբասիրաց Ընկերութեան կնքով , զու-

թըս կը վաւեւացնէ տեղւոյս Պատ. Քաղ. Ժողովս:

Յօդ. 22. — Ընկերութեանս տարեկան ընդհանուր հասոյթէն, որդեգրելոց և Ընկերութեան տարեկան ծախքերն զեղջելէ յետոյ, մնացեալ գումարն կը բարդուի պահեստի գումարին վըրայ, այս գումարով կը դնուի պարգեաւոր պաշտառումներ :

Յօդ. 23. — Ընկերութեանս պահեստի գումարն և արժեթղթերն Գահիրէի Աղդ. Առաջնորդարանին կը յահճնուին ի պահ, որոնց փոխարէն ստացական մը կ'առնուի յահուն Որբասիրաց Ընկերութեանս :

Յօդ. 24. — Պարգեաւոր պարտառմունքուն տրկումներն ինչպէս նուե նոցա վիճակելի պարգեներն մի իմայն Ընկերութեանս նպատակին կը վերաբերին, անդամք իրաւունք չ'ունին այդ պարտառմունքն և նոցա վիճակելի պարգեներէն բան մը պահանջելու :

Յօդ. 25. — Որդեգրելոց յատկացեալ տարեկան ծախքերն կը մատակարարուին երեք մասնավճարներով. այսինքն տարւոյն Մարտ, Յուլիս և Հոկտեմբեր ամիսներուն մէջ :

Յօդ. 26. — Ամեն ամիսում որ միանուագ կը նուիրէ Ընկերութեանս առնուալն=20 Անդզ. սոկի կամ համարժէք նպաստ մը, կը հռչակ-

ուի « ԲԱՐԵՐԱՐ ՈՐԲԱՌԻՐԱՅ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ». իսկ միայն 5 սոկի նպաստովն, « ՊԱՇՑՊՈՆ ՈՐԲԱՅ », տիտղոսն կ'ընդունի :

Յօդ. 27. — Մայր Դիւանի և Գործադիր Ժողովոյ պաշտօնավարութիւնն կը տեէ երկու տարի և վերընտրելի են :

ՀԱՅՈՒԱԾ Գ.

— □ o □ —

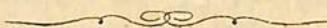
ԼՈՒԾՈՒՄՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Յօդ. 28. — Ընկերութիւնս կը շարունակէ իւր գոյութիւնը ց'որչափ կարող է պահեստի գումարին չ'գալելով իր սեպհական եկամուռներով պաշտպանել առնուալն 5 որբ. հակառակ պարագային կը լուծուի Ընկերութիւնն և Ընկ. մնացեալ անդամներուն խորհրդակցութեամբ տեղւոյս Աղդ. Վարչութեան կողմէ կարդուած մասնախմբի մը ձեռօք (եթէ 50 սոկիէն աւելի է) կը գնուի հող մը, որոն հասոյթը կը յատկացուի ԱրԱԲկիրի ԱրԲԱՆՈՅԻՆ. եթէ որբանոց գոյութիւնն չ'ունենայ, Առաջնորդարանի իրաւասութեան տակ գտնուած ՎԱՐԺԱՐԱՆՆԵՐՈՒ, իսկ եթէ առ առաւելն 50 սոկի է, կը զրկուի Առաջնորդութիւնն Աղդոյթին Առաջնորդարանին, Արբանոցին

արուելու համար : Լուծման պաշտպանի , թե կերութեան բոլոր գոյքերը և տօմարները , որու ձեռքի մէջ որ գտնուին , Առաջնորդարանը իւրաւոնք ունի պահանջելու և ստանալու , և Ընկերութեան մնացեալ անդամայ խորհրդակցութեամբ ու գիտութեամբ , գոյքերն ու արձեթղթերն ծախելով գրամի կը վերածէ և պատրաստի գրամին հետ կը զրկէ Արաբկիր իր նըպատակին գործածելու համար , իսկ տօմարներն կը մնան Առաջնորդարանի դիւնատան մէջ :

ՎԵՐԱԲՆՆՈՒԹԻՒՆ

Յօդ . 29 . — Ներկայ կանոնագիրը վերաքննելի է սկսած թուականէն 5 տարի վերջը . սակայն եթէ պարագաներն ստիպեն , Ընդհ . ժողովն կարող է անոնց վրայ կազեռու նոր յօդուածներ յաւելուլ , առանց երբէք նպատակին ու Առաջնորդարանի վերաբերեալ մասերուն մէջ փոփոխութիւն մտցնելու . փոփոխեալ , յաւելեալ կամ յապաւեալ մասերն ու յօդուածներն գործադրելի են Ազգ . Առաջնորդարանի վաւերացումն յետոյ :

ՈՐՔԱՄԻՒՐԱՅ ԲՆԿ .

ՀԱՅՈՑ

Գահիրէ 17 Դեկտեմբ . 1900

Դիւնա Պորտ . Ժողովոյ

Թիւ 123/76

Արժանապատիւ Հայր

Տէր Մամրէ Քհնյ . Վարդ սնեան

Նախագահ Պատկ . Քաղ . Ժողովոյ Գաւառ .

Վարչութեան

և Գահիրէ

Ընկերութեանս Հիմնական կանոնագիրը առկէ յառաջ Ընդհ . Ժողովոյ Պատ . Դիւնաին կողմէ մատուցուած էր , առ Զերդ Արժանապատասուութիւն՝ հարկ եղած վաւերացումը չնորհելու համար :

Եսյն կանոնագրի ինչ ինչ մասերուն վրայ Ազգ . Գաւառ . Վարչութեան Պատկ . Քաղ . Ժողովոյ կողմէ եղած բարեփոխումները Ընկերութեանս կողմէ բնորոշուած լինելով , ներկայիւս պատիւ ունինք Զեր Արժանապատուութեան մատուցանելու սրբագրեալ կանոնագրի երկու օրինակները , և կը խնդրենք որ բարեհաճիք վաւերացնելէ վերջ մի օրինակը վերադրձնել մեղ :

Վատահ թէ , Զեր Արժանապատուութեան հետ Ազգ . Գաւառ . Պատկ . Վարչութիւնն եւս պիտի հաճի իւր հոգածութիւնն չնորհել Ընկե-

բութեանո բարգաւաճան համար , կանխաւ կը
նուիրենք մեր խորին շնորհակալութեան եւ ան-
կեղծ յարդանաց հաւասարին :

Մնամք յարդանոք
Ի դիմաց Գործ . Ժողովոյ Որբասիրաց Բն-
կերութեան Հայոց Գահիրէի
Ատենապիր Ատենապիր
Ազաէ ՊԵՏՐՈՍԵԱՆ Ա.Ա.ՔՅ. Մ. ՊէրՊէրեան

Ա.Ա.ԶՆՈՐԴԱՐԱՆ ՀԱՅՈՑ
Եղիպառուի Գահիրէ 21 Յունվար 1901

Գիւան Քաղաքական Ժողովոյ
Ազգ . Գաւառ . Վարչութեան
Թիւ 21

Մեծապատիւ
Արմենակ Էֆէնափ Կոկանեան
Բ . Ատենապիտ Պատ . Բնդինուր Ժողովոյ
Որբասիրաց Բնկերութեան Հայոց
Ի Գահիրէ

Մեծապատիւ Էֆէնափ'.

Պատ . Բնկերութեանդ Գործադիր Ժողովի
1900 Դեկտ . 17 թուական եւ 123/76 համար մի
պաշտանագրով Առաջնորդարանին մասուցած էր .
Պատ . Քաղաքական Ժողովոյ կող բանէ եղած

բարեփոխիքանց համեմատ պարագատուած Բնկե-
րութեանդ Կանոնագրէն երկու օրինակ եւ անոր
վաւերացումը խնդրած :

Ազգ . Գաւառական Վարչութեան Պատ .
Քաղաքական Ժողովը՝ իւր տարւոյս Յունուար
1 ի (Ն . 8 .) նիստին մէջ , յետ քննութեան
վաւերացուցած ըլլալով Պատ . Դիւանիդ կող-
մանէ ևս ստորագրեալ նոյն կանոնագիրը ,
անոր մեր կողմանէ հասաւառւած մի օրինակը
ներփակեալ կ'ուղարկենք Ձեզ :

Այս ասթիւ պարաք կը համարինք մեղ
զովել Պատ . Ժողովոյդ ջանքերը , Բնկերութեան
րարգաւաճմանն համար , ի մինիթարութիւն ա-
նոք որբիկներուն , որք հայրենիքն օգնութիւն
կ'աղաղակեն :

Կար եւ յոշողութիւն մաղթելով Ձեզ
Մնամք ազօթարար
Առաջնորդ Եղիպառուի Հայոց
ՅԱՎԱԼԻՒ ԵՊԵՍԿԱԳՐԱԿ ԱՅՎԱԶԵԱՆ

ՎԱՒԵՐԱՑՈՒՄՆ

Թիւ 20

Ալգայիմ Գաւառական Վարչութեան
Պատ . Քաղաքական Ժողովոյ տարւոյս Յուն .
ունար (Ն . 8 .) 1 ի միսի մէջ ՏԱԽԱԾ ՈՐՈՇՄԱՆ

5720

— 18 —

հա նաձայն կ'աւերացնենք սոյն Կանոնա-
գիրը մեր սուրագրութեան և Առաջնորդա-
րակիս պաշտօնական կնիքով :

Առաջնորդ Հայոց Եղիպտոսի
ՅՈՎՈՒՔ ԵՊԻՍԿՈՊՈՈ ԱՅՎՈԶԵԱՆ

1901 Յունիուր 21

Գահիրէ

(Կնիք)

ՀՀ Ազգային գրադարան

NL0657128

